<

lang=TR style='line-break:strict'>

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2023/140
KARAR NO : 2023/97
KARAR TR : 27/02/2023

ÖZET: Karayolunda meydana gelen trafik kazası nedeniyle uğranılan zararın idarece giderilmesi istemiyle açılan davanın, 2918 sayılı Kanun'un110. maddesi kapsamında, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk

K A R A R

Davacı : M. N. S
Vekili : Av. Ş. A
Davalı : Yıldırım Belediyesi Başkanlığı
Vekili : Av. S. İ

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin kardeşi olan M. C. S'ın sevk ve idaresindeki müvekkiline ait .... LJS ....plakalı kamyonun, 13/06/2018 tarihinde 22.30 sularında Karapınar Mahallesi'nde Aktaş Tepe istikametine doğru dönerken 24. Caddede Aşmalı Çınar Çay evi yanında, gövdesi ve dallarının büyük bir bölümü araç yoluna taşan çınar ağacına çarpması sonucunda yaralamalı ve maddi hasarlı trafik kazası meydana geldiği, Kaza yerinde tutulan tutanakta da belirtildiği üzere söz konusu yolda uyarıcı işaretleme bulunmadığı, ayrıca trafik kazası tespit tutanağında görüldüğü üzere araç azami hız limitinin altında seyrettiğini, mevcut yolun çok dar olduğunu ve araç sürücüsünün gideceği istikamette ilerlerken, kazaya konu çınar ağacını görme ihtimalinin olmadığını, sağa döner dönmez çınar ağacının karşısına çıktığını, trafiğin düzeni ve güvenliğini sağlamakla yükümlü olan Yıldırım Belediyesinin yola taşan çınar ağacı ile ilgili gerekli önlemleri almadığı, bu nedenle işbu davada taraf olarak mevcut olduğunu, müvekkili tarafından Bursa 3. Sulh Hukuk Mahkemesi 2018/80 D.İş dosyası ile tespit yaptırıldığı ve inceleme sonrası düzenlenen bilirkişi raporunda kaza nedeniyle müvekkiline ait araçta 20.000,20 TL tutarında hasar meydana geldiği ancak ilgili kurumun sorumluluğunun yüzde yirmi olması sebebiyle 4.000 TL olan kısmından sorumlu olduğunun belirtildiği, müvekkili tarafından rapora itiraz edildiği ancak mahkemece ek rapor düzenlenmesine karar verilmediği, müvekkilinin davalı belediyenin karayolları düzenlemeleri ile ilgili sorumluluklarını yerine getirmemesi sebebiyle maddi zarara uğradığını bu nedenle de zararının, zararın doğumuna sebep olan davalı idareden tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Bursa 4. Asliye Hukuk Mahkemesi 04/12/2019 tarih ve E.2019/311, K.2019/980 sayıile,** davalı İdarenin sorumluluk alanında bulunan yol üzerindeki alınması gerekli tedbirlerin alınmaması nedeniyle doğan zararın davacı tarafından tazmininin amaçlanmış olması karşısında idarenin kamu hizmetini yürüttüğü esnada kişilere verdiği zararın ödetilmesine yönelik işbu uyuşmazlık konusu davada, kamu hizmetinin usulüne ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediği, hizmet kusuru veya idarenin sorumluluğunu gerektiren bir husus olup olmadığının tespiti hususunun 2577 Sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesi uyarınca görüm ve çözüm yerinin İdari yargı alanına girdiği anlaşıldığından mahkememizin görevsiz olması nedeniyle HMK 114/b ve 115/2 maddeleri uyarınca usulden reddine karar vermiş, bu karara karşı davacı vekili tarafından istinaf isteminde bulunmuştur.

3. Bursa Bölge Adliye Mahkemesi 13. Hukuk Dairesi 20/10/2022 tarih ve E.2021/1771, K.2022/1726 sayı ile, davacı vekilinin istinaf kanun yolu başvurusunun esastan reddine kesin olarak karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"... Somut olayda; yol kenarında bulanan ağaçların süresinde bakımlarının yapılmaması nedeniyle dallarının yola uzanması sonucu meydana gelen maddi hasarlı kazada yolun kontrolünden sorumlu olan davalı hakkında açılan davada hizmet kusuruna dayanılmıştır.*
>
> *Kamu tüzel kişilerinin yasalar tarafından kendilerine verilen görev ve yetkilerin kullanılması sırasında oluşan zararlar niteliği itibariyle hizmet kusurundan kaynaklanan zararlar olup, bu zararların tazmini amacıyla hizmet kusurlarına dayalı olarak açılan davadaki bir uyuşmazlığın idari yargı yerinde*

çözümlenmesi gerektiği için davacı vekilinin istinaf isteminin reddi gerekmiştir.

HMK 355. maddesi gereğince istinaf yoluna başvuranın sıfatına ve istinaf konusu yapılan nedenlere ve kamu düzeni ile sınırlı olarak yapılan inceleme sonucunda, ilk derece mahkemesin kararı usul ve yasaya uygun olması nedeniyle davacı vekilinin istinaf taleplerinin reddine..."

4. Davacı vekilibu kez, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak üzere şimdilik 1.000 TL maddi tazminat istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

5. **Bursa 4. İdare Mahkemesi 04/01/2023 tarih ve E.2022/1821 sayılı kararı** ile, davanın çözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına, dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"... davacının sevk ve idaresindeki araç ile Karapınar Mahallesinde Aktaş Tepe istikametine doğru dönerken gövdesi ve dallarının büyük bir bölümü araç yoluna taşan çınar ağacına çarpması sonucunda meydana gelen maddi hasarlı trafik kazası neticesinde tazmin edilmesi istenilen talebin, 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu anlaşılmaktadır."

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

6. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1. maddesinde, Kanun'un amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "*Kapsam*" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanun'un trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu Kanun'un karayollarında uygulanacağı belirtilmiştir.

7. 2918 sayılı Kanun'un, "*Belediye trafik birimleri, görev ve yetkileri*" başlıklı 10. maddesi şöyledir:

" (Değişik: 18/1/1985 - KHK 245/3 md.; Aynen kabul: 28/3/1985 - 3176/3 md.)

Bu Kanunla belediyelere verilen görevler il ve ilçe trafik komisyonları ve mahalli trafik birimleri ile işbirliği yapılarak yürütülür.

a) Kuruluş

Her belediye başkanlığı bünyesinde, hizmet kapasitesi gözönünde tutularak İçişleri Bakanlığınca tespit edilecek ölçülere ve genel hükümlere göre, belediye trafik şube müdürlüğü, şefliği veya memurluğu kurulur.

b) Görev ve yetkiler

1. Yapım ve bakımından sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmak,

2. Gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmak,

3. Karayolu yapısında ve üzerinde yapılacak çalışmalarda gerekli tedbirleri almak, aldırmak ve denetlemek,

4. Karayolunda trafik için tehlike teşkil eden engelleri gece veya gündüze göre kolayca görülebilecek şekilde işaretlemek veya ortadan kaldırmak,

5. Yol yapısı veya işaretleme yetersizliği yüzünden trafik kazalarının vukubulduğu yerlerde, yetkililerce teklif edilen tedbirleri almak,

6. Çocuklar için trafik eğitim tesisleri yapmak veya yapılmasını sağlamak,

7. Bu Kanun ve bu Kanuna göre çıkarılan yönetmeliklerle verilen diğer görevleri yapmak.

(Ek fıkra: 25/6/1988 - KHK 330/2 md.)"

8. 2918 sayılı Kanun'un, 19/01/2011 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde şu hükme yer verilmiştir:

"İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya

şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir."

9. Aynı Kanun'un Geçici 21. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz."

B. Yargı Kararları

10. 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3. Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2. Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasa'ya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir:

"... Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir..." (Any. Mah.'nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

11. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın Başkanlığında, Üyeler Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Havva AYDINLI, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 27/02/2023 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

12. Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

13. Dava, yol kenarında bulanan ağaçların süresinde bakımlarının yapılmaması nedeniyle dallarının yola uzanması sonucu meydana gelen trafik kazası nedeniyle oluşan zararın tazmini istemiyle açılmıştır.

14. Anayasa Mahkemesinin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, kanun koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158. maddesi uyarınca, başta Uyuşmazlık Mahkemesi olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

15. Bu durumda, 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesinin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanun'un, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

16. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Bursa 4. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Bursa 4. Asliye Hukuk Mahkemesinin 04/12/2019 tarih ve E.2019/311, K.2019/980 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Bursa 4. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Bursa 4. Asliye Hukuk Mahkemesinin 04/12/2019 tarih ve E.2019/311, K.2019/980 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

27/02/2023 tarihinde, Üye Ahmet ARSLAN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Doğan	Eyüp	Havva
TOPAL	AĞIRMAN	SARICALAR	AYDINLI

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

KARŞI OY

İdarenin kendi kuruluş kanununda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, işletme, trafik güvenliğini sağlama şeklinde yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumluluğunun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyuşmazlığın, özel hukuktaki araç işletenin hukuki sorumluluğundan değil, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmediği, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu işletildiği, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulunduğu iddiasından kaynaklanması karşısında uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyorum.

Üye
Ahmet ARSLAN